

medicine in v nas se oblikuje spoznanje, kako pomembno vlogo ima medicinska sestra pri ustvarjanju bolnikove psihične, fizične in socialne blaginje.

Imele smo dovolj priložnosti, da spoznamo, kje je naše mesto v poklicu, in naša naloga je, da se še naprej strokovno izpopolnjujemo v smeri, za katero smo se odločile. Seveda pa ne smemo pozabiti, da se moramo kaliti tudi v odnosu do bolnika in do varovanca, v tem posebnem odnosu do sočloveka in družbe. Skrbeli bomo za varovanje zdravja, kar zahteva od nas visoko razvit čut za družbo in zato tudi široko družbeno razgledanost.

Sestrsko delo prinaša s seboj mnogo odpovedi in obvladanja samega sebe in vzporedno zahteva mnogo samodiscipline, kritičnosti in objektivnosti. Taka in podobna spoznanja so marsikateri izmed nas povzročala notranja nasprotja ali celo neprijetna doživetja v prvih srečanjih z bolnikom. Za neposreden odnos z bolnikom in varovancem je potrebna izoblikovana in uravnotežena osebnost in prizadevati si moramo, da premagamo svoj čisto človeški egoizem. Vse pa se ne da doseči v letih šolanja, ampak se bomo morale graditi in dozorevati tudi v delovnem procesu.

Mislim, da je uspeh našega šolanja v mnogočem odvisen od pripravljenosti in ne nazadnje od pedagoških sposobnosti vas starejših in bolj izkušenih kolegic. Želele bi, da nam svoje izkušnje podajate z razumevanjem in potrpežljivostjo ter upoštevate, da smo na začetku poti, zato pa tudi občutljive in kritične.

Obračam se na vse sestre, starejše in svoje vrstnice, da si enotno prizadevamo za kvalitetnejše poklicno delo in za poglobitev strokovne pripravljenosti.

Naj pozdravim današnji jubilejni dan z zavestjo, da pridemo jutri v vaše vrste in z novimi močmi prispevamo k razvoju poklica medicinske sestre.

V imenu študentov VŠZD se zahvaljujem vsem, ki so po svojih močeh prispevali k razvoju sestrskega šolanja in tudi poklicnega dela.

Svoje misli končujem z besedami kodeksa etike medicinskih sester: »Pomagati ljudem je osnovna naloga medicinskih sester in smisel njihovega poklica«.

Mojca Zorko,
štud. III. letnika odd. za med. sestre
Višja šola za zdravstvene delavce
Ljubljana

Vse referentke so doživele splošno priznanje.

Sledila je slavnostna podelitev zlatih znakov priznanja, tj. zlatih sestrskih značk.

Predsednica delovnega predsedstva tov. Anica Gradišek je poročala skupščini:

V petdesetih letih sestrskega strokovnega šolstva je bilo v zdravstvenih šolah v Sloveniji zaposlenih nad 150 medicinskih sester — učiteljic. Komisija za podelitev odlikovanj in priznanj, ki jo je imenoval glavni odbor ZDMSS, je imela težavno nalogo, da izmed številnih predlogov posameznih društev izbere in predlaga 15 kandidatk za podelitev zlatega znaka priznanja, tj. zlatih sestrskih značk, najbolj zaslužnim medicinskim sestram učiteljicam, pa tudi tistim sestram, ki so s svojo bolnišnično ali izvenbolnišnično dejavnostjo

izredno pospeševale razvoj zdravstvenega strokovnega šolstva. Po končnem predlogu komisije je glavni odbor ZDMSS na svoji seji dne 27. III. 1974 odobril podelitev zlatega znaka priznanja, tj. zlate sestrške značke, naslednjim medicinskim sestram: Angeli Gašperin, Mariji Košak, Nežki Škafar, Dini Urbančič, Minki Božič, Frančiški Sušteršič, Miri Pridgar, Nives Merljak, Ivi Pernuš, Rozi Kralj, Anici Gradišek, Miri Jazbinšek, Saši Kambič, Vidi Korbar, Mariji Miloradovič.

Za vsako od predlaganih kandidatk sta tov. podpredsednica ZDMSS Majda Gorše in predsednica delovnega predsedstva Anica Gradišek izmenoma podali naslednje utemeljitve:

ANGELA GAŠPERIN, roj. Rujavec

Tovarišica Angela Gašperin, roj. Rujavec, je diplomirala na šoli za zaščitne sestre v Ljubljani leta 1929. Po diplomi se je zaposlila najprej v Zavodu za zdravstveno zaščito matere in otrok v Ljubljani, kjer je prvič sodelovala s šolo za zaščitne sestre kot učiteljica praktičnega pouka na vseh oddelkih zavoda. Šolsko delo jo je veselilo, zato se je odzvala vabilu šolskega vodstva in postala »šolska sestra« s kratkotrajnimi premori za več kot 30 let. Bila je medicinska sestra — učiteljica na šoli za zaščitne sestre, na Višji šoli za medicinske sestre, na šoli za otroške negovalke in na srednji zdravstveni šoli v Ljubljani.

Sestro Angelo Gašperin poznamo kot izredno delavno medicinsko sestro. Značilni zanj sta bili zvestoba šoli in natančnost pri praktičnem pouku nege bolnika, zlasti še dojenčka in malega otroka.

Predvsem si je pridobila zasluge s tem, ker je učenkam vzgajala smisel za pomembni delež, ki ga imajo medicinske sestre kot gospodinje in upraviteljice na posameznih strokovnih enotah bolnišnic in drugih zdravstvenih zavodov.

Medicinskim sestram, ki so se jim v način dela vtisnila higienska načela, redoljubnost in točnost, je sestra Angela Gašperin lahko za posebljen zgled teh lastnosti, saj jim jih je posredovala z vsem svojim bistvom.

Tovarišica Angela Gašperin je v pokoju že od leta 1963; kljub temu se živo zanima za napredek sestrskih šol in društveno življenje, saj se je s svojim delom vedno rada odzvala prošnji za pomoč.

MARIJA KOŠAK

je leta 1938 opravila šolo za otroške sestre negovalke v Zavodu za zdravstveno zaščito matere in otrok v Ljubljani, kjer se je takoj tudi zaposlila kot vodja dietne in mlečne kuhinje. Na tem delovnem mestu in ob prirejanju tečajev o negi dojenčka za mlade matere, bodoče matere in gimnazijke je vodstvo šole spoznalo njene sposobnosti za pouk in organizacijo. Zato so ji zaupali nalogo, da je poleg svoje redne službe opravljala še dolžnosti učiteljice praktičnega pouka in prefekte v internatu šole za otroške sestre. Vsa vojna leta je bila steber sestrške službe v Dečjem domu. Njen delovni dan se je pričel ob 5. uri zjutraj in končal ob 10. uri zvečer. Nobena od njenih učenk ne bo pozabila trde, a hkrati zlate roke sestre Mimike Košak.

V času najhujših stisk in pomanjkanja je kot zavedna aktivistka neutrudno zbirala hrano, obleko, zdravila in obvezilni material za partizansko sanitetno službo. Koliko noči je prečula ob šivalnem stroju in skrivoma pripravljala obveze, komprese, rjuhe, skratka vse, kar so potrebovali ranjeni borci.

Kmalu po osvoboditvi je prevzela vodstvo mlečne kuhinje na novo ustanovljeni otroški kliniki v Ljubljani. To delovno mesto je bilo težko in odgovorno. S svojimi nasveti in navodili je uredila funkcionalno brezhiben delovni proces za pripravo mlečnih mešanic in dietne prehrane, in to za nekaj stotin bolnih novorojenčkov, dojenčkov in majhnih otrok. Ob vsem svojem delu pa se je stalno izpopolnjevala in učila. Tako se je leta 1950 udeležila dvomesečnega kurza z naslovom: Zaščita matere in otroka, ki ga je priredil za med. sestre UNICEF* v Stockholmu. Diplomirala je tudi na Višji šoli za medicinske sestre v Ljubljani.

* UNICEF — United Nations International Children's Emergency Fund, tj. Mednarodni sklad združenih narodov za nujno pomoč otrokom (sedež sklada je v New Yorku).

Kot medicinska sestra-učiteljica je zatem poučevala generacije otroških sester, medicinskih sester, študentov medicine, specializantov iz pediatrije in diplomskih tečajnikov iz predmetov »otroška dietetika«.

V okviru rednega strokovnega izpopolnjevanja medicinskih sester iz vseh slovenskih bolnišnic je predavala in demonstrirala iz leta v leto vse novosti iz otroške prehrane in dietetike ter kot sodelavka prof. dr. Matajca sodelovala pri izdaji knjige o prehrani dojenčkov in otrok.

Bila je pobudnica in ustanoviteljica strokovnega društva otroških sester negovalk, dolgoletna predsednica in borka za status otroških sester in njihovo permanentno izobraževanje na delovnih mestih.

Sedaj živi v pokoju v Rogaški Slatini, od koder se oglašja s spodbudnimi besedami ob vseh pomembnih dogodkih v društvenem življenju.

NEŽKA ŠKAFAR, roj. Dolžan

je leta 1938 diplomirala na beograjski šoli za medicinske sestre.

Poklicna pot sestre Škafar je bila bogata in pestra. Kot medicinska sestra je pred vojno službovala v domu narodnega zdravja v Tuzli in na okrožnem uradu za zavarovanje delavcev v Pančevu. Po osvoboditvi se je na poziv takratnega Ministrstva za ljudsko zdravstvo Slovenije prijavila za enoletno pionirsko delo medicinske sestre dermatološkovenereološke klinike v Skopju.

Na poziv ministrstva za zdravstvo SRS se je vrnila v Slovenijo in prevzela sprva mesto učiteljice na šoli za medicinske sestre v Ljubljani, kasneje pa ravnateljsko mesto na šoli za sanitarne tehnike in laborante. V petih letih šolskega vodstva se je morala spoprijeti s hudimi, zlasti prostorskimi in finančnimi težavami. Uspelo ji je, da je šoli za organizacijo in metodo strokovnega praktičnega pouka postavila trdne temelje.

Leta 1954 je prevzela mesto referenta pri oddelku za strokovno šolstvo na Svetu za zdravstvo SRS, kjer je organizirala in vodila vrsto tečajev za bolničarje, laborantke, kirurške instrumentarke, zobne asistentke, dezinfektorje itd.

Svoje poklicno delo je zaključila z upokojitvijo na republiškem zavodu za zdravstveno varstvo v Ljubljani.

Sestra Škafar je bila nad 20 let članica izpitne komisije pri strokovnih izpitih za zdravstvene delavce. Lahko rečemo, da ni sestre, ki je ne bi poznala.

Bila je mentorica, svetovalka, prijateljica, predvsem pa vse življenje učiteljica in vzornica mladim rodovom medicinskih sester.

DINA URBANČIČ

Tovarišica Dina Urbančič je diplomirala na šoli za zaščitne sestre v Ljubljani leta 1938. Po diplomi so jo poslali na delo v protituberkulozni dispanzer v Velenje, kjer si je v času do nemške okupacije s svojim delom pridobila ime odlične zdravstvene delavke in zdravstvenovzgojne učiteljice. V vzgoji kadrov se je udeleževala tudi v narodnoosvobodilnem boju. Tovariši soborci jo opisujejo kot hrabro in kleno ženo, ki še celo ne zapusti človeka v stiski. Po vojni je nadaljevala študij na univerzi Toronto v Kanadi, zatem pa prevzela odgovorno mesto načelnice oddelka za zdravstveno strokovno šolstvo pri takratnem ministru za zdravstvo.

Kot izvedenka za vprašanja glede vzgoje medicinskih sester je sodelovala v raznih zveznih organih in komisijah, ki so bili v določenih dobah odgovorni ne samo za sistem šolanja medicinskih sester, temveč tudi drugih zdravstvenih delavcev.

Med njene zasluge štejemo ustanovitve, pobudo in levji delež strokovne priprave za ustanovitve zdravstvenih šol novih tipov zdravstvenih delavcev v Sloveniji. Temu zgledu so potem sledile tudi druge republike.

Tovarišica Dina Urbančič je kot vodilni član republiške komisije za predmetnike in učne načrte kreirala poklicnim nalogam ustrezno strokovno vsebino šole za medicinske sestre, obogateno in oplemeniteno s pretanjenim čutom za etično naravnost in globoke človeške odnose.

Leta 1961 je prevzela pouk o negi bolnika na medicinski fakulteti. Da se je predmet tako dobro uveljavil, gre zasluga predvsem tovarišici Dini — učiteljici.

Tovarišica Dina Urbančič je bila aktiven član komisije pri Zvezi zdravniških društev Jugoslavije za sestavo kodeksa etike zdravstvenih delavcev Jugoslavije.

Kot delovni član Svetovne zdravstvene organizacije je sodelovala pri sestavi programov za šolanje medicinskih sester. Kot članica številnih delovnih konferenc

Svetovne zdravstvene organizacije je častno zastopala svojo širšo in ožjo domovino; med drugim je bila imenovana tudi za člana Evropske konference za vzgojo zdravnikov v javnem zdravstvu.

Tovarišica Dina je pobudnica podiplomskega študija medicinskih sester, saj je predavala o tem na eni izmed prvih zveznih skupščin in pisala v »VJESNIK MEDICINSKIH SESTAR« že leta 1955.

Svoja spoznanja, izkušnje in dosežke raziskovalnega dela v negi bolnika je objavila v vrsti domačih in tujih zdravstvenih časopisov in revij. Njena bibliografija obsega nad 20 člankov iz zgodovine in problemov sestristva, nege bolnika v ožjem in najširšem pomenu besede, zdravstvene vzgoje, etike zdravstvenih delavcev itd.

Tovarišica Dina je bila odlikovana z dvema medaljama za hrabrost, z redom dela, je Žagarjeva nagrajenka; prejela je tudi najvišje mednarodno sestrsko priznanje — medaljo Florence Nightingale.

Dasi že v pokoju pa še vedno poučuje nego bolnika na medicinski fakulteti in na šoli za medicinske sestre v Ljubljani in je aktiven član komisije za strokovno šolstvo pri republiškem sekretariatu za zdravstvo in socialno varstvo.

MINKA BOŽIČ

je končala šolo za medicinske sestre v Ljubljani leta 1930. Po šoli se je zaposlila na Zavodu za zaščito matere in otroka v Ljubljani in delala na prosvetnem področju; vodila je tečaje za nego in prehrano otrok. Pozneje je bila zaposlena kot glavna sestra v Dečjih jaslih v Beogradu in na šoli za Narodno zdravlje v Zagrebu, kjer je vodila zdravstvene in gospodinjske tečaje na terenu. Službovala je tudi na šoli za medicinske sestre v Zagrebu. Med vojno je leta 1943 odšla v partizane in na osvobojenem ozemlju v Beli krajini opravljala delo medicinske sestre v ambulantah in na terenu, obenem pa je sodelovala kot predavateljica na tečajih za partizanske higieničarje.

Po osvoboditvi je organizirala šolo za bolničarje in jo vodila kot upravnica. Za svoje bolničarje je vzorno skrbela.

Leta 1948 je bila upravnica šole za medicinske sestre v Ljubljani. Na svojem zadnjem delovnem mestu kot glavna sestra na otološki kliniki je bila upokojena leta 1959. Toda z uradno upokojitvijo njena dejavnost še ni zamrla.

Nadaljevala je z delom pri glavnem odboru RK in na onkološkem inštitutu v Ljubljani do leta 1965.

Kjerkoli je bila, je bila učiteljica. Svoje znanje, moči in čas je darovala bolnikom in mladim medicinskim sestram, katerim je bila tudi vzgojiteljica in pametna svetovalka.

FRANČISKA ŠUSTERŠIČ

je končala triletno šolo za medicinske sestre in enoletno šolo za babice v Ljubljani.

Po osvoboditvi se je zaposlila na oddelku za zdravstveno vzgojo ministrstva za ljudsko zdravstvo Slovenije. Tu je kot član ekipe za razširjanje zdravstvene vzgoje po slovenskih vaseh pomagala pri organizaciji predavanj, raznih tečajev in zdravstvenovzgojnih razstav. Na lastno željo je odšla za eno leto na skopsko kliniko za kirurgijo. Po vrnitvi iz Makedonije se je zaposlila kot inštruktorica na srednji šoli za medicinske sestre v Ljubljani, kjer je službovala do 1950. leta. Tedaj je bila namreč zaradi svojih izrednih učiteljskih sposobnosti premeščena na ljubljansko babiško šolo kot upravnica. Prav takrat so gradili novo šolo. Sestra Šusteršičeva se je lotila dela z izredno pridnostjo in vestnostjo in uspelo ji je, da so v izredno kratkem času dogradili in opremili šolo in internat. Ves čas dela na šoli je stanovala tod kot šolska sestra ter nenehno skrbela za red in pravičen potek dela na ustanovi. Prostega časa ni poznala.

Leta 1952 je na prošnjo prof. Lunačka prevzela novo delovno mesto glavne sestre porodniško-ginekološke klinike. Mesto je v treh letih odlično vpeljala. Leta 1955 se je namreč iz družinskih razlogov preselila v Piran. Tudi tu je orala ledino. Prevzela je mesto med. sestre na oddelku za zaščito matere in otroka za obalno področje. Kot družbeno-politična delavka pa je kaj kmalu začela pripravljati teren za ustanovitev bolničarske šole. Ta je bila zaradi pomanjkanja zdravstvenih delavcev na slovenskem Primorju leta 1957 tudi ustanovljena kot ena izmed prvih strokovnih šol za žensko mladino.

Problemov pa tudi tu ni zmanjkovalo. Za šolo ni bilo na voljo ne šolskega poslopja niti internata. Primanjkovalo je učiteljev. Ko je financiranje šol prešlo iz pristojnosti republik na okraje in občine, je piranski šoli grozila ukinitiv. Denarja ni bilo. S skrajnimi napori, z angažiranjem privatnih sredstev, s trdovratno vztrajnostjo je sestra Sušteršič ohranila šolo v Piranu, ko ni bilo upanja, da se reši financiranje šole.

Na piranski šoli, ki se je medtem preobrazila v srednjo šolo za zdravstvene delavce, je bila vse do leta 1967, vmes pa se je strokovno izpopolnjevala na Višji šoli za medicinske sestre v Ljubljani in v raznih evropskih državah. Zlasti iz Švice je prinesla veliko novosti in pobud za boljšo organizacijo bolnišnične sestrskе službe. Dragocena so bila njena poročila in predlogi za razvoj predmetnika sestrskih šol, zlasti za praktični pouk.

Sestra Francka Sušteršič je bila požrtvovalna delavka in dobra kolegica, tedaj, ko je v pedagoški dejavnosti primanjkovalo strokovnega kadra, pa je bila tako rekoč nepogrešljiva.

Med učenkami priljubljena kot mati je odšla v pokoj; še vedno pa piše v Zdravstveni obzornik in vzdržuje stike s strokovnim društvom.

MIRA PRIDGAR

je diplomirala leta 1947. Kot medicinska sestra je službovala v otroškem domu v Polzeli; nato je prevzela ravnateljsko mesto na srednji šoli za medicinske sestre v Ljubljani. Šolo je vodila osem let in se ob delu stalno strokovno izpopolnjevala in študirala. Tako je končala študij na višji šoli za medicinske sestre in skoraj sočasno diplomirala na višji šoli za socialne delavce.

Po diplomi se je v bolnišnični negi izpopolnjevala eno leto v slavni bolnišnici St. Thomas Hospital v Londonu in bila tam tri mesece tudi gost bolnišnične šole za medicinske sestre. Krajša in daljša študijska potovanja na Švedskem in Irskem, kjer se je izpopolnjevala na različnih področjih bolniške nege, sta ji omogočili štipendiji Unicefa (mednarodnega fonda Združenih narodov za pomoč otrokom) in ICN (Mednarodne zveze medicinskih sester).

V okviru programa jugoslovanske tehnične pomoči nerazvitim državam je prevzela ponudeno ji mesto glavne sestre etiopske vladne vojne bolnišnice v Addis Abebi in ravnateljske posle na tamkajšnji šoli za medicinske sestre. Ti dve nalogi je častno opravila v roku dveh let, za kateri se je obvezala. Po vrnitvi v domovino se je zaposlila kot glavna sestra infekcijske klinike, dve leti zatem pa kot glavna sestra kliničnih bolnic v Ljubljani, kjer je še danes.

Sestra Mira Pridgar ni samo strokovnjak v bolniški negi, temveč tudi aktivna družbeno-politična delavka; znana je po svojem dolgoletnem delu v sindikatu zdravstvenih delavcev, v socialistični zvezi in samoupravnih organih mnogih zdravstvenih institucij. Kot delavna in sposobna organizatorica je vseskozi delovala v strokovnem društvu medicinskih sester, bila predsednica republiškega in zveznega društva medicinskih sester Jugoslavije ter članica sveta nacionalnih predstavnic mednarodne zveze medicinskih sester (ICN).

Zvezo društev medicinskih sester Jugoslavije in ICN je zastopala na številnih strokovnih srečanjih, simpozijih in kongresih v državnem in svetovnem merilu.

Sodeluje v strokovnem tisku, kjer širokemu krogu poroča o novostih iz bolniške nege in organizacije sestrskе službe.

Na mestu glavne sestre kliničnih bolnic, ki se po reorganizaciji oblikujejo v nov klinični center Slovenije, ima odgovorne in težke naloge. Delovno mesto zahteva odlično organizatorico, dobrega strokovnjaka, neizprosno borce za dviganje standarda bolniške nege, vsestransko razgledano medicinsko sestro s takim poslušom za številne probleme, ki se v tolikšni ustanovi pojavljajo dan za dnem.

Za sestro Miro Pridgar lahko trdimo, da jim je kos in da kljub vsem napotom, ki jih od nje zahteva delovno mesto, nikdar ne prezre in ne izgubi poslušaja za težave in težnje svojih kolegic in drugih sodelavcev.

NIVES MERLJAK, roj. Golobič

je po veliki maturi opravila abiturientski tečaj in srednjo šolo za medicinske sestre v Mariboru, kasneje višjo šolo za medicinske sestre v Ljubljani.

Njena službena mesta so bila: mestni fizikat in Vojna bolnica v Ljubljani, okrajno poverjeništvu za zdravstvo in poliklinika v Ljubljani. Leta 1955 je pre-

vzela mesto direktorice Višje šole za medicinske sestre v Ljubljani, kjer je še danes. Poleg dolžnosti, ki jih ji nalaga ravnateljstvo višje šole za zdravstvene delavce v Ljubljani, opravlja tudi posle predstojnika oddelka za medicinske sestre.

V letih svojega šoli in študentskemu domu vdanega dela je prehodila težavno pot. Iz starih prostorov ob nunskem samostanu na Trgu revolucije, kjer je bila sprva nameščena višja šola, je znala ustvariti prijetno atmosfero domačnosti. Dasi v bednih razmerah so študentke vsako leto pridobile nekaj udobja z novimi prezidavami, preureditvami in opremo, tako da prostorske stiske niso čutile prehudo.

Sestra Nives Merljak je bila vseskozi uspešna organizatorica in gospodar. V najtežjih časih je znala pred leti pridobiti denarna sredstva za novo gradnjo. Koliko dela in koliko garanja je bilo treba za uresničenje tolikšne investicije, kot sta nova šola in nov študentski dom.

Višja šola za zdravstvene delavce se je pred leti selila v novo sodobno šolsko poslopje, lani pa so se študentke preselile v novi študentski dom na Šaranovičevi ulici.

Nič ne bomo pretiravali, če rečemo, da je bil s tem dosežen ogromen napredek, hkrati pa ustvarjeni idealni pogoji za uspešno študijsko pripravo kandidatke na sestrski poklic, in to po nemajhni zaslugi sestre Merljakove.

Sestra direktorica Nives Merljak se je strokovno izpopolnjevala v Sovjetski zvezi in domala v vseh evropskih državah.

V šolo je uvajala sodoben način pouka in vzgoje tako, da je budno spremljala potrebe našega zdravstva in jim prilagajala učne programe.

Za svoje požrtvovalno delo in uspehe na vzgojno-izobraževalnem področju je bila odlikovana z redom zaslug za narod s srebrnimi žarki, kot aktivna sodelavka RK pa z zlatim znakom priznanja RK Slovenije.

IVA PERNUŠ

je diplomirala v letu 1946. Že takoj v začetku službovanja je morala prevzeti vodstvo bolničarske šole v Ljubljani, kjer je vzljubila pedagoško delo. Leta, ki jih je žrtvovala za izobraževanje prvih šolanih bolničarjev, so ji prinesla mnogo izkušenj. Živo je bila povezana z vsemi oddelki ljubljanskih bolnišnic in zdravstvenih ustanov, kjer so imeli bolničarji praktični pouk in si tako pridobila v Ljubljani številne sodelavke in prijateljice. V Ljubljani je dokončala tudi enoletno dopolnilno izobraževanje za vzgojitelje dijaških domov.

Leta 1960 je nastopila službo predmetne učiteljice za nego bolnika na Zdravstveni šoli v Mariboru. Praktični pouk je vodila na internem oddelku mariborske bolnišnice. Zaradi premajhne zmogljivosti bolnišničnega laboratorija v njem ni mogla razvrstiti vseh učenk iz svojega razreda. Zato je toliko časa snovala načrte in se trudila za uvedbo lastnega šolskega laboratorija, dokler ni uspela. Sedaj že deset let vodi tudi laboratorijske vaje v vzorno organiziranem, opremljenem in urejenem šolskem laboratoriju.

Kot sodelavka RK že leta prireja tečaje za domačo nego bolnika.

Tovarišica Iva Pernuš je tudi aktivna družbeno-politična delavka. Pohvaljena in nagrajena je bila za uspešno delo z mladino; kot mentorica mladinske organizacije je med mladino izredno priljubljena in spoštovana.

Kot predsednica skupnosti zdravstvenih šol je imela velike zasluge za ustanovitev strokovnih aktivov učiteljev zdravstvenih šol.

Je aktivna delavka društva medicinskih sester Maribor in ji vsako leto uspe pridobiti za delo v društvu veliko mladih članic.

ROZALIJA KRALJ, roj. Herga

Po diplomi se je leta 1947 zaposlila v trboveljski bolnišnici. Šef zdravnik je kmalu odkril njene organizacijske sposobnosti, smisel za red in disciplino ter jo naprosil, da je v bolnišnici prevzela mesto glavne sestre. Uspešno je vodila sestrsko službo polnih šest let in bila hkrati predsednica trboveljske podružnice društva medicinskih sester.

Leta 1958 je nastopila delovno mesto učiteljice na zdravstveni šoli v Mariboru, kjer poučuje osnovno nego in nego internističnega bolnika.

Strokovno se je izpopolnjevala v Ljubljani na zavodu za transfuzijo ter v mednarodni bolnišnici v Amsterdamu.

Tudi sama je redno sodelovala kot učiteljica in predavateljica na tečajih in seminarjih za strokovno izpopolnjevanje medicinskih sester.

Uspešno je vodila tečaje za prvo pomoč med učenkami šole ter širila strokovno literaturo, saj je mariborska šola znana po tem, da so vse učenke tudi narodne naše strokovne revije »Zdravstveni obzornik«.

Med mladino je izredno priljubljena. Kot vsestransko nadarjena zdravstveno-vzgojna delavka je začela z vrsto izvirnih akcij za dvig higienske ravni med prebivalstvom ter znala k delu pritegniti tudi šolske učenke.

ANICA GRADIŠEK

Tovarišica Anica Gradišek, roj. Toni, je po veliki maturi med vojno opravila šolo za otroške sestre negovalke in se zaposlila v dečjem domu. Tod je ob izrednem pomanjkanju medicinskih sester delala tri leta v najhujših okoliščinah.

Leta 1947 je na pobudo in po nalogu ministrstva za zdravstvo organizirala in ustanovila prve otroške jasli v Ljubljani. To je bil prvi in ugleden vzgojno varstveni zavod, ki so se po njem zgledovali številni domačini in tujci. V tej ustanovi se je začelo njeno vzgojno-izobraževalno delo s starši. Ker sester ni bilo, je sama usposobila nekaj generacij negovalk in jih kasneje sistematično pošiljala na redno šolanje. Poleg vsega tega dela pa je študirala tudi sama in diplomirala na Višji šoli za medicinske sestre v Ljubljani. Jasli je uspešno vodila deset let, nakar je dobila nalogo, da prevzame vodstvo šole za otroške negovalke v Ljubljani.

V petih letih dela je šolo in deklinški internat popolnoma modernizirala in organizacijsko tako usposobila, da je zbudila pozornost strokovnjakov.

Prejela je štipendijo Svetovne zdravstvene organizacije za nadaljevalni študij, ki ga je opravila v letih 1962/63 na univerzi Boston v ZDA. Za odličen uspeh v šolanju medicinskih sester ter upravljanju njihovih šol jo je Svetovna zdravstvena organizacija nagradila še s študijskim potovanjem po Angliji in skandinavskih državah, kjer je proučevala različne sisteme v šolanju medicinskih sester.

Po vrnitvi je nadaljevala z delom na šoli, ki se je razvila po šolski reformi v srednjo zdravstveno šolo.

V letih načrtnega dela je delovni skupnosti šole pod vodstvom sestre ravnateljice Anice Gradišek uspelo razviti šolo, ki je prvotno imela dva oddelka s 44 učenkami, nato pa sodobno vzgojno-izobraževalno ustanovo z dvanajstimi oddelki in 365 učenkami.

Značilno za sestro Gradišek je namreč, da je znala ob sebi spodbujati in podpirati strokovni in pedagoški razvoj svojih sodelavk. Dasi je vsaka zase od njih strokovnjak na svojem delovnem področju, sestavljajo vse skupaj čvrst in uglašen tim medicinskih sester učiteljic.

Poleg obširnega dela, ki ga zahtevata šola in dijaški dom šole za medicinske sestre, pa je tovarišica Gradišek še aktivna družbena in društvena delavka, ki je ob uspešnem reševanju najrazličnejših nalog vedno neučakano uporabila svoje bogato znanje in široko splošno razgledanost.

Vrh tega pa že sedem let aktivno sodeluje v uredništvu revije ZDRAVSTVENI OBZORNIK. Odlikuje jo bogata publicistična dejavnost, njena bibliografija obsega številne strokovne članke. Z objavljenimi študijami o zgodovini sestrtva v Sloveniji in o razvoju sestrskega strokovnega šolstva na Slovenskem, ki jih je opravila po znanstveni metodi, jo uvrščamo v ozek krog raziskovalnih delavk na področju sestrtva.

MIRA JAZBINŠEK

je končala šolo za medicinske sestre v Ljubljani in Višjo šolo za socialne delavce v Ljubljani.

Sestra Mira Jazbinšek je začela svoje poklicno delo v Boki Kotorski, kjer je organizirala Dečji dom vojnih sirot. Nato je bila z odlokom premeščena v Mostar, kjer je pomagala pri ustanavljanju šole za medicinske sestre. Šolo je vodila in bila obenem sestra-učiteljica.

V letu 1949/50 je bila premeščena v Banja Luko, kjer se je prav tedaj ustanavljala šola za medicinske sestre, tehnike in laborante; tudi tam je opravljala vsa dela učiteljice in organizatorice.

Kasneje je bila zaposlena v Ljubljani kot patronažna sestra in glavna sestra Zavoda za rehabilitacijo invalidov.

Od leta 1962 dalje je ravnateljica Zdravstvene šole na Jesenicah. Bila je prva od sestra, zaposlenih na tej šoli, svoje delo je začela z ustanavljanjem šole, bila je sestra, učiteljica, vzgojiteljica in svetovalka.

V enajstih letih je poleg rednega dela na zdravstveni šoli vodila še dislocirana oddelka šole v Trbovljah in Kranju.

Ves čas svojega dela kot ravnateljica je mladini mentor in je bila za svoje delo z mladinskim aktivom tudi odlikovana.

Pri občinski skupščini Jesenice je predsednica občinskega odbora RK in predsednica komisije za zdravstveno vzgojo.

Sestra Mira Jazbinšek se odlikuje kot izvrstna učiteljica zdravstvene vzgoje, saj jeseniška šola slovi po svojem bogatem zdravstvenovzgojnem programu, s katerim prosvetljuje bližnjo in daljnjo okolico.

SAŠA KAMBIČ

je diplomirala na ljubljanski šoli za medicinske sestre leta 1942 in takoj po diplomi odšla v partizane, kjer so mlado medicinsko sestro doletele najhujše življenjske preizkušnje. Zorili sta jo borba in nuja, da je kot zdravstvena delavka dajala od sebe še več kakor drugi borci, in to brez možnosti za prilagajanje in postopno uvajanje v stroko. Morala je zagrabit za delo — in znati. In znala je!

Po vojni jo srečamo na različnih odgovornih delovnih mestih, kamor so jo poklicali kot demobilizirano borko: v Maribor, Celje, Beograd, Ljubljano.

Leta 1950 se je zaposlila v dispanzerju za pljučne bolezni v Mariboru. Kmalu je postala glavna sestra dispanzerja. Korenito se je lotila reorganizacije dela medicinskih sester, skrbela za njihovo stalno učenje na njihovem delovnem mestu in dobre delovne pogoje. Povezovala se je s šolo in uredila vzorno bazo za pouk vseh dispanzerskih dejavnosti.

Kot družbena delavka je delovala v ZB, SZDL, v sindikatu, v DPM in postala zvezna poslanka.

Njena skrb za sestre in učenke v Mariboru sta pravi resnični pojem. To dokazuje tudi dejstvo, da ima dispanzer za pljučne bolezni in TBC na voljo vedno dovolj medicinskih sester, ki so na tem delovnem mestu zelo zadovoljne.

Podpora šolam in možnosti za pouk, ki jih je znala kreirati sestra Saša Kambič v okviru Zdravstvenega doma, so lahko za vzor domačim in tujim šolnikom.

VIDA KORBAR, roj. Vrbič

je diplomirala leta 1935 v beograjski šoli za medicinske sestre. V Beogradu se je tudi zaposlila, in to na univerzitetni kliniki pri prof. dr. Matiji Ambrožiču, kjer je službovala do leta 1941. Med vojno je bila nadzorna sestra v Dečjem domu Ljubljana, nato pa od leta 1946 glavna sestra klinične bolnišnice za otroške bolezni do upokojitve 1966. leta.

Že iz Beograda je prišla kot strokovno odlično podkovan moč v negi pediatričnega bolnika, z velikim smislom za organizacijo dela na bolniški enoti in kasneje v vodenju sestrške službe v naši najuglednejši otroški bolnišnici v Sloveniji — na pediatrični kliniki v Ljubljani.

Sestra Korbarjeva je bila neutrudna medicinska sestra, prava mati malim bolnišnikom, dobra in iskrena kolegica ter do kraja vdana svojemu poklicu. Z organizacijo bolnišničnega dela, ki jo je izdelala s svojimi nadzornimi sestrami, je dala pediatrični kliniki pečat funkcionalno brezhibno delujoče ustanove. Obiskovali so jo vsi vidni državniki in se čudili mirni, a delovni atmosferi velike hiše, vzorni snagi in redu ter visoki kvaliteti nege bolnega otroka.

Kot glavna sestra je skrbela za reden dotok sester v bolnišnico, organizirala je mentorsko službo ob novinkah ter skrbela za redno strokovno izpopolnjevanje vseh sester.

Redno je sodelovala z zdravstvenimi šolami, se posvetovala z vodstvi šol glede vseh vprašanj, ki so se nanašala na učenke, pouk in vzgojo — poskrbeti je znala za vzoren praktičen pouk.

Kot aktivna delavka v strokovnem društvu je bila dolgoletna članica glavnega odbora.

V sistemu upravljanja ljubljanskih bolnišnic je organizirala povezavo glavnih sester vseh klinik. Upravljanje sestrške službe na kliniki se je pričelo načrtno enotiti in se uveljavljati prav po zaslugi sestre Vrbič-Korbarjeve.

In kdo ne pozna sestre Vide kot drage, spoštovanja vredne kolegice in prijateljice, vedno pripravljene priskočiti na pomoč v dejanju in z besedo?

Bila je nam vsem svetel vzor.

Predsednica Marija Miloradovič in sekretarka zveze Marija Sipec izročata viš. med.s. Vidi Vrbič-Korbar zlati znak priznanja

MARIJA MILORADOVIČ, roj. Rebula

je končala srednjo šolo za medicinske sestre in diplomirala na Višji šoli za medicinske sestre v Ljubljani.

Njeno prvo delovno mesto je bilo v vojni bolnici v Ljubljani, kjer je službovala dve leti, nato pa se je zaposlila na polikliniki v Ljubljani. Vse od 1956. do 1968. leta je bila glavna sestra zdravstvenega doma v Mostah, od leta 1968 do 1972 pa vodja patronažne službe v zdravstvenem domu Ljubljana. Kot vodilna sestra je tesno sodelovala z vsemi šolami za zdravstvene delavce v Ljubljani, saj je organizirala praktični pouk za učenke vseh srednjih in višjih šol v dispanzerski in poliklinični dejavnosti, posebno še v patronažni službi.

Zlasti uspešna je bila sestra Miloradovič v reorganizaciji sestrške službe v ustanovah izven bolnišnic. Njena zasluga je, da so zdravstveni domovi uvedli strokovno službo bolniške nege na domu, pri čemer je ZD Moste veljal za prvo vzorno ustanovo te vrste. Svoje napore s tem v zvezi je utemeljila, jih analizirala in spremljala dosežene uspehe z vrsto strokovnih člankov.

Od leta 1964 dalje je kot zunanja sodelavka — učiteljica na srednji in višji šoli za medicinske sestre v Ljubljani za predmeta: organizacija sestrške službe v zdravstvenem domu in za patronažno dejavnost. Je članica sveta obeh šol.

Od leta 1964 je imela vodilno funkcijo v sestrski organizaciji kot dolgoletna predsednica Zveze društev medicinskih sester Slovenije.

Kot republiška poslanka socialno-zdravstvenega zbora in aktivna družbeno-politična delavka se je borila za napredek zdravstvene službe in za uveljavitev statusa medicinskih sester. Organizirala je uvedbo predavanj, tečajev, seminarjev in drugih oblik strokovnega izpopolnjevanja za medicinske sestre v okviru strokovnega društva, saj se je ta dejavnost do pred kratkim izvajala samo po društveni liniji.

Novo izvoljena predsednica Zveze Majda Gorše izroča zlati znak priznanja viš. med. s. Mariji Miloradovič

Kot samostojna svetovalka za kadrovske zadeve na republiškem sekretariatu za zdravstvo in socialno varstvo SRS se je v dveh letih v tem najvišjem republiškem organu že mnogokrat uspešno spoprijela s trdimi strokovnimi in organizacijskimi problemi in jih zadovoljivo rešila.

Za vztrajno in vedno vzorno opravljeno delo, za odlične organizacijske sposobnosti in plodno društveno delo sestre Miloradovič ve vsak, kdor jo pozna, zato nadvse častno zasluži zlati znak priznanja Zveze društev medicinskih sester Slovenije.

Predsednica Marija Miloradovič in sekretarka Marija Šipec sta vsaki kandidatki izročili zlati znak priznanja z zlato sestrsko značko in ji čestitali v imenu glavnega odbora. Deleгатke skupščine so vse zaslužne sestre počastile z burnim aplavzom.

Zatem so v odmoru odprli razstavo pripomočkov za nego in oskrbo bolnikov v kliničnem centru. Razstavljale so številne tovarne in podjetja.

V strokovnem delu skupščine, ki je bil posvečen raziskovalni dejavnosti na področju bolniške nege, so imele referate tovarišice: višja med. s. Stana Kavalič, VŠZD Ljubljana, »Raziskovalno delo na področju bolniške nege«; višja med. s. Milena Pipan, VŠZD Ljubljana, »Časovna analiza dela medicinske sestre v enoti za intenzivno nego«; višja med. s. Milka Dovjak, glavna sestra infekcijske klinike, Klinične bolnice Ljubljana, »Boljša metodologija v bolniški negi vpliva na potek zdravljenja«.

Referate iz raziskovalne dejavnosti na področju bolniške nege bomo objavili v naslednji številki ZO.

Odlikovanke z zlatim znakom priznanja — zlato sestrsko značko (od leve) Minka Božič, Angela Rujavec-Gašperin, Marija Slajmer, Iva Pernuš, Mira Jazbinšek in Nežka Škafar

Zvečer ob 19. uri je bil slavnostni sprejem vseh delegatk skupščine, dobitnic zlatih sestriških značk, odbornic in gostov na Višji šoli za zdravstvene delavce v Ljubljani.

V prvem delu je s celovečernim koncertnim programom nastopil Slovenski oktet, ki je kot vedno tudi to pot očaral in ponovno osvojil svoje pozorne poslušalke.

V slavnostnem govoru, ki ga je za jubilej ob petdesetletnici ustanovitve prve šole za medicinske sestre na Slovenskem naslovil na vse prisotne medicinske sestre in goste član IS SRS in republiški sekretar za zdravstvo in socialno varstvo prim. dr. Anton F a z a r i n c, je dal medicinskim sestram — pedagoškim delavkam vse priznanje in zahvalo za dobro opravljeno delo na področju zdravstvenega strokovnega šolstva. Zastopnicam vseh slovenskih medicinskih sester pa je predočil tudi nove naloge, pred katere nas postavlja naš trenutek ter nadaljnja graditev naše zdravstvene službe.

Ob pogostitvi in po njej se je razvil živahen pogovor v večjih in manjših skupinah udeležencev sprejema. Kako koristno in lepo je bilo po nekaj letih srečati kolegice in prijateljice ter prijetno z njimi malo pokramljati!

V soboto 11. maja je skupščina z delom nadaljevala. Po izvolitvi delovnega predsedstva in vseh organov skupščine je delo skupščine potekalo po naslednjih točkah dnevnega reda.

1. Poročilo predsednice ZDMSS tov. Marije Miloradovič o delu glavnega odbora ZDMSS v času od zadnje skupščine v Dobrni leta 1972 do maja 1974.